

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA KOMPETENSIYAVIY YONDASHUVNING PEDAGOGIK AHAMIYATI

Termiz Iqtisodiyot va Servis universiteti

Sayfullayeva Mahliyo Xayrulla qizi

6.24 guruh talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada boshlang'ich ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuvning mazmuni, mohiyati va pedagogik ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, kompetensiyaviy yondashuv asosida o'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar, ularning ta'lim samaradorligini oshirishdagi o'rni hamda zamonaviy ta'lim jarayonidagi ahamiyati tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: kompetensiya, kompetensiyaviy yondashuv, boshlang'ich ta'lim, tayanch kompetensiyalar, ta'lim samaradorligi.

Bugungi kunda ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, o'quvchilarni hayotga tayyorlash, mustaqil fikrlaydigan, muammoli vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qila oladigan shaxslarni tarbiyalash dolzarb masalalardan biridir. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichi o'quvchi shaxsining intellektual, ijtimoiy va ma'naviy rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois, mazkur bosqichda kompetensiyaviy yondashuvni ta'lim jarayoniga tatbiq etish pedagogik jihatdan katta ahamiyatga ega.

Kompetensiyaviy yondashuv tushunchasi

Kompetensiyaviy yondashuv — bu ta'lim jarayonini faqat bilim berishga emas, balki o'quvchida bilim, ko'nikma, malaka va shaxsiy sifatlarni hayotiy vaziyatlarda qo'llay olish qobiliyatini shakllantirishga yo'naltirilgan yondashuvdir.

Kompetensiya quyidagi tarkibiy qismlarni o'z ichiga oladi:

Bilim (nazariy tushunchalar);

Ko'nikma va malakalar;

Amaliy faoliyat tajribasi;

Shaxsiy fazilatlar va ijtimoiy moslashuv.

Boshlang'ich ta'limda kompetensiyaviy yondashuvning mazmuni

Boshlang'ich ta'limda kompetensiyaviy yondashuv o'quvchilarda quyidagi tayanch kompetensiyalarni shakllantirishga qaratiladi:

Kommunikativ kompetensiya (og'zaki va yozma nutqni rivojlantirish);

Axborot bilan ishlash kompetensiyasi;

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi;

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi;

Milliy va umummadaniy kompetensiya;

Matematik savodxonlik va fan-texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish kompetensiyasi.

Mazkur kompetensiyalar o'quvchilarning faqat fan bilimlarini emas, balki hayotiy faoliyatga tayyorgarligini ham ta'minlaydi.

Kompetensiyaviy yondashuvning pedagogik ahamiyati

Boshlang'ich ta'limda kompetensiyaviy yondashuvning pedagogik ahamiyati quyidagilarda namoyon bo'ladi:

O'quvchining faolligini oshiradi

O'quvchi bilimni tayyor holda emas, balki izlanish, muhokama va amaliy faoliyat orqali egallaydi.

Mustaqil fikrlashni rivojlantiradi

Muammoli vaziyatlar, amaliy topshiriqlar orqali o'quvchilarda tahliliy va tanqidiy fikrlash shakllanadi.

Ta'limning hayotiyligini ta'minlaydi

Olingan bilim va ko'nikmalar real hayot bilan bog'lanadi.

Shaxsga yo'naltirilgan ta'limni kuchaytiradi

Har bir o'quvchining qiziqishi, qobiliyati va ehtiyojlari inobatga olinadi.

Ta'lim samaradorligini oshiradi

O'quvchilarning bilimni eslab qolishi emas, balki uni qo'llay olish darajasi baholanadi.

Boshlang'ich sinf o'qituvchisining roli

Kompetensiyaviy yondashuvni amalga oshirishda boshlang'ich sinf o'qituvchisi:

Darslarni interfaol metodlar asosida tashkil etishi;

Muammoli vaziyatlar yaratishi;

Guruh va jamoaviy ishlardan samarali foydalanishi;

O'quvchilarning mustaqil faoliyatini rag'batlantirishi lozim.

O'qituvchi faoliyatida kompetensiyaviy yondashuv

Kompetensiyaviy yondashuv o'qituvchidan yangi pedagogik yondashuvlarni talab etadi. O'qituvchi:

Tashkilotchi va yo'naltiruvchi rolini bajaradi;

Interfaol metodlardan foydalanadi;

Baholashda faqat bilimni emas, balki faoliyat natijasini ham inobatga oladi;

O'quvchilarni mustaqil ishlashga rag'batlantiradi.

Bu esa ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi va o'quvchilarning ta'limga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi.

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich ta'limda kompetensiyaviy yondashuvni joriy etish o'quvchilarning har tomonlama rivojlangan, mustaqil va faol shaxs bo'lib shakllanishiga xizmat qiladi. Ushbu yondashuv ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarni hayotga tayyorlash va zamonaviy jamiyat talablariga mos kadrlarni tarbiyalashda muhim pedagogik ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim sohasiga oid qaror va farmonlari.
- 2.O'zbekiston Respublikasi ***"Ta'lim to'g'risida"***gi Qonuni.
- 3.O'zbekiston Respublikasi Davlat ta'lim standartlari. – Toshkent.
- 4.Karimova S., Jo'rayev R. Pedagogika nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: O'qituvchi.
- 5.Sayidahmedov N. Yangi pedagogik texnologiyalar. – Toshkent.
- 6.Ishmuhamedov R. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent.
- 7.Yo'ldoshev J., Usmonov S. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent.
- 8.Boshlang'ich ta'lim fanlari bo'yicha o'quv dasturlari va metodik qo'llanmalar.
- 9.Internet manbalari: pedagogik va metodik elektron resurslar (ziyonet.uz va boshqa ta'lim platformalari).